

Doodgewone dingen.

Voordracht gehouden door den heer L. Bosch in de
vergadering van 16 Januari 1915 van de Ver-
eeniging van Nederl. Tandartsen.

Na afloop van een huishoudelijke vergadering, zó als de jaarvergadering van Januari er een pleegt te zijn, wilde ik U niet lastig vallen met een zwaar te verteren onderwerp, maar vraag toch enkele ogenblikken Uw aandacht voor heel doodgewone dingen, zoals de praktijk, die elk ogenblik oplevert. Ik doe dat in de veronderstelling, dat ikzelf niet de enige ben, die telkens en telkens me moet afvragen: hoe zal ik in dit of dat geval handelen? Vergun me dus, met U alle takken van ons vak te doorlopen, hier en daar stilstaande, om U op dingen te wijzen, die wij allemaal wisten, behalve op 't moment dat we ze 't meest nodig hadden. Indien ik hierdoor een klein steentje des aanstoots bij een Uwer op zijn tandartselijke weg mocht wegruimen, dan zal ik reeds meer dan tevreden zijn.

Het getiktik van de goudhamer is voor een groot deel verstomd, sinds de inlay aangewend mocht worden en we niet meer genoodzaakt werden vreeslike caviteiten met pellets vol te hameren, zorgdragende voor goede contouren en nog juistere kontaktpunt. En hadden we dit met grote moeite vaak verkregen, dan ontdekte een assistent, of nog erger, een examinerator dat met een sonde hier of daar op de rand een putje te duwen was. Maar nu hebben we keurig onze inlay gemodelleerd en gegoten, gedeeltelijk afgewerkt en dan komt de patiënt om te passen. Dit is ook in de haak,

met articulatiepapier onderzoeken we even of de vulling nog te hoog is, speciaal daar, waar we de stift insmolten en dan gaan we dat nog bijwerken; nóg even passen vóór we ze inzetten: nu is 't goed. Zeker, al te goed, want het lukt ons niet meer de afgewerkte inlay er uit te krijgen. Is het U nog nooit overkomen? Mij wel. En dan tobde je een kwartier, een half uur en dan zat dat nare ding er nóg. En ondertusschen werd voor de patiënt het verschil tusschen gehamerde en gegoten vulling steeds kleiner. Mocht het U weer eens of voor 't eerst gebeuren, neem dan een kleine roseboor n°. 1 en boor in het centrum van de inlay een kleine caviteit. Door nu voorzichtig de boor iets te wrikken, lukt het aan de boor de inlay er uit te nemen. Na de holte uitgewassen en de vulling met cement vastgezet te hebben, restaureert men met één enkele pellet het verstoorde oppervlak van de inlay.

Weet ge wel, hoeveel moeite het plaatsen van een inlay in een 2de of 3de molaar boven kan veroorzaken? Bij het passen is alles goed gegaan en vol vertrouwen brengen we 't cement in en juist als we de vulling er in willen doen, springt ze tusschen het pincet uit, moet nu weer opnieuw gedroogd worden en intusschen is ons cement te hard geworden, zodat we, óf opnieuw kunnen beginnen, óf de randsluiting meer of minder opofferen. Een groote amalgaamstopper, waarop ge een stukje guttapercha hebt vastgekleefd, voorkomt Uw misère, want door de vulling even te verwarmen, kunnen we die gemakkelijk zó plaatsen, dat ze zonder veel moeite in de caviteit is te brengen.

De porseleinvullingen geven me direkt geen aanleiding tot opmerkingen, dan alleen deze, dat naar mijn onderzinking we geen porselein inlays moeten bevestigen met de T r e y ' s „Tenacit", daar dit m. i. téstevig moet aangemaakt worden en de vulling vaak deze weerstand om ze op haar plaats te krijgen niet zonder barsten weerstaat.

Deze opmerking brengt me op het verschil tusschen de fosphaatsementen, die we hadden en de T r e y ' s

preparaten van de laatste paar jaar. Voor 't bevestigen van inlays, prefereer ik nog steeds mijn Harvardsement of Ames' sement boven het „Tenacit”, daar dit laatste in wortelkanalen slecht is in te brengen, noch met gebruik van de bekende jiffy sement tubes, noch met een smal instrument, zoals kollega K l i n k h a m e r aanraadt. Maar voor een kroon, waar we ruimte hebben en 't zich beter laat inwerken, is 't als plakmiddel uitstekend, alleen dienen we de grootst mogelijke zekerheid te hebben over de goede wortelbehandeling die voorafging, want „Tenacit” laat zich niet boren, alleen maar met steentjes slijpen, wat ik tot mijn schade ondervond bij een kroon, die losgegaan was, en die ik met Tenacit herplaatste; maar nog geen drie weken later moest de kroon verwijderd worden voor een ontstane periodontitis. Eerlijkheidshalve mag ik hier bijvoegen, dat, nòch de kroon, nòch de wortelbehandeling door een der kollega's gedaan waren, maar dat 't geheel geleverd was op een der vele inrichtingen in den Haag, die in advertenties sterk werken met pijnloos en accuraat werk.

Indien we om d'een of andere reden voor een stiftand geen Richmond-kroon prefereren, dan lijkt me de vorm, die ik het worteloppervlak geef, voordelen te hebben boven de 2 vlakken, waarmee zo maklik te werken was vroeger, toen alles op plaatjes gemaakt moest worden; nu echter met het giet procédé zijn we betrekkelijk aan geen vorm gebonden en kunnen dus veel meer variëren bij grotere zuiverheid van aansluiting.

Slijten van de wortel is vrijwel uitgesloten, slechts twee gevallen zijn me voorgekomen; één ten gevolge van een keihard shot op het voetbalveld, waartegen een natuurlijke tand óók niet bestand bleek, en één, enkele weken geleden, toen de tand het moest opgeven in een verraderlike aanval van een beentje in hazepaper.

Maken we gebruik van Logan-kronen of iets dergelijks, van „confectiekronen” in 't algemeen, dan slepen we zoveel mogelijk de wortelstomp in de vorm van den aangegeven

kroon en omgekeerd het wortelvlak van de kroon ongeveer naar de wortelstomp. Het sement moest dan tevens dienen om de schadelijke ruimten op te vullen. De soliditeit van het werk wint echter belangrijk, als we 1°. de wortel wel onregelmatig van vorm maken, de kroon zijn fabriekmatig wortelvlak laten en de ruimte gieten met 't een of ander wit metaal, b.v. „acolate”. Goud is niet te gebruiken, daar het porselein van dit soort kronen die hitte niet weerstaat zonder barsten.

Tevens laat ik U hier zien hoe op deze manier een gewone diatoric is te gebruiken voor kroon.

Nemen we een tubekies, dan kan goud weer gebruikt worden. Laten we de bovenhelft van de tube niet vollopen met goud, maar maken we daarin een vulling van „syntetic” dan verdwijnt daardoor de goudvulling in het kauwvlak.

Bij 't inbrengen van medicamenten verdient het aanbeveling de tampon met een ander pincet, dan dat we gebruikten, om de tampon te drenken, in de caviteit te brengen, met 't oog op de lippen van de patiënt, daar bij 't eerste pincet verder, dan alleen de punten, nat zijn van het gebruikte medicament.

Dan laat ik U hier zien een paar lange querhieb-boren, speciaal voor de preparering van het wortelkanaal bij stifttanden, die o.a. bij de firma *Ash & Son's* zijn te bekomen en die werkelijk zeer gemakkelijk zijn.

Bij 't aanbrengen van een molaarbandje voor regulaties is het vaak zeer lastig, die óver het kontaktpunt te krijgen. Waar het nu in de praktijk niet steeds uitkomt om door middel van ligatuur dit euvel te verhelpen, maakte ik vaak gebruik van handkracht, wat echter min of meer pijnlijk is tengevolge van de scherpe kanten van het bandje. Bij gebruik van 't heft van een of ander instrument werd in de regel de band hier of daar vóór de tijd ingedeukt en dus beschadigd. Een carborundsteentje, ter grootte van een sent ongeveer, bewijst uitstekende diensten bij aanwending

van onze handkracht en vermindert het gevaar voor beschadiging belangrijk. ¹⁾

Op 't gebied van de techniek kan ik zéér aanbevelen het gebruik van watten om ondersnijdingen, die bij reparaties vooral zéér hinderlik vaak zijn en omslachtig om ze te ontgaan, om die daarmee op te vullen. Het gevaar voor 't breken van tanden bij 't scheiden van de twee helften van de cuvette wordt daardoor tot een minimum gereduceerd.

En hiermee, dames en heeren, wil ik eindigen. U ziet, ik ben inderdaad de titel van mijn onderwerp getrouw gebleven, maar toch heb ik een stille hoop, dat deze en gene éniġ voordeel hebbe van wat de gewone dagelikse praktijk mij ingaf.

¹⁾ Zie over dit punt de discussies L. B.

L. B.